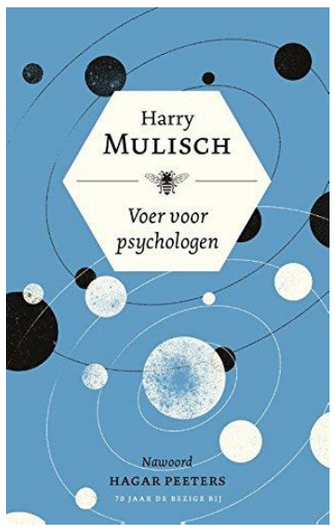

kindle

Voer voor psychologen (Dutch Edition)

van Mulisch, Harry

Gratis Kindle Instant Preview: https://read.amazon.com/kp/kshare?asin=B00NWNGDJE

9 Highlights | Geel (9)

Highlight (Geel) | Loc. 373

> De verbinding tussen edelstenen en ‘grote gedachten’ is intussen zeer functioneel en oeroud: men denke aan de ‘steen der wijzen’, en aan het ‘diamantlichaam’ in de chinese alchimie. Even oeroud, zo niet ouder, is de verbinding tussen ‘de grote gedachte’ en... de fallus. Kijk, daar is nu niemand opgekomen. Ikzelf trouwens ook pas veel later, ofschoon mijn diamant toch herhaaldelijk ‘verborgen tussen de benen’ wordt vervoerd. Deze roman in laatste instantie als de geschiedenis van een ‘fallisch symbool’ – dat is de waarde die hij buiten al mijn schematische vakantie-bemoeienissen om tenslotte toch nog heeft weten te verwerven.

Highlight (Geel) | Loc. 469

> Wat (absolute) waarheden genoemd worden, zijn in werkelijkheid afspraken. De natuurwetenschappen berusten op de afspraak dat díe hypothese ‘waar’ is, die de meeste verschijnselen op de eenvoudigste manier verklaart, – d.w.z.: de berekeningen het meest vereenvoudigt. Volgens het stelsel van Ptolemaios was de berekening van de banen der planeten, de maan en de zon om de aarde onberekenbaar ingewikkeld. Het stelsel van Koppernigk opende de weg tot vrij eenvoudige berekeningen. Dus was Koppernigk’s stelsel ‘waar’, dat van Ptolemaios ‘onwaar’. Dit criterium voor de natuurwetenschappelijke ‘waarheid’ is het eenvoudigheidspostulaat.

Highlight (Geel) | Loc. 475

> Ongetwijfeld zijn de berekeningen der relativiteitstheorie minder eenvoudig dan die der klassieke natuurkunde, maar deze laatste kon bepaalde verschijnselen, zoals de ‘afwijking’ in de omlooptijd van Mercurius, niet ‘verklaren’, dat is: berekenen. De relativiteitstheorie is de theorie, die alle verschijnselen op de tot dusver eenvoudigste manier berekent. Het is niet uitgesloten dat eens een nog nauwkeuriger hypothese zal verschijnen, die weer uitgaat van Ptolemaios’ geocentrische wereldbeeld.

Highlight (Geel) | Loc. 829

> Niet de schrijver, de lezer moet fantasie hebben. De lezer is niet de toeschouwer van een toneelstuk, maar de acteur die alle rollen uitbeeldt. De lectuur is zijn hoogsteigen creatie. De schrijver levert tekst – maar een artistiek werkstuk wordt het pas door het talent van de lezer.

Highlight (Geel) | Loc. 897

> De schrijver is zijn eerste lezer. Soms komen er dingen op zijn papier, waar hij, de lezer, jarenlang sprakeloos naar blijft staren. Zij veranderen zijn leven en denken: zo schept hij zichzelf, wat God vergeten had, – zo groeit mijn lichaam, zo zeer, dat ik er getroost en onopgemerkt uit verdwijnen kan wanneer de zwarte klok slaat.

Highlight (Geel) | Loc. 909

> Vraag de schrijver niet, wat hij met zijn werk 'bedoelt': het is de lezer, die antwoordt. Zijn antwoord is niet van meer waarde dan dat van de vrager. Wie smaalt op de critici, die meer uit een werk halen dan de schrijver 'er in gelegd' heeft, begrijpt niets. Een werk, waaruit niet méér komt dan de schrijver 'er in gelegd' heeft, is onder de maat en moet volgens de visserijwet in het water teruggeworpen worden.

Highlight (Geel) | Loc. 1208

> Het oeuvre van een schrijver is, of behoort te zijn, een totaliteit, één groot organisme, waarin elk onderdeel met alle andere verbonden is door ontelbare draden, zenuwen, spieren, strengen en kanalen, waardoor onderling voeling gehouden wordt en geheimzinnige berichten heen en weer worden gezonden, stromingen, seinen, code... Raakt men het ergens aan, ergens anders reageert het; een kolossale bloedsomloop is er in gaande, en een alles omvattend stofwisselingsproces, geregeerd door haast onvindbare klieren, en in het midden: de hypofyse, voorgoed onzichtbaar. Het oeuvre is het nieuwe lichaam van de schrijver, – een lichaam dat hij zichzelf geschapen heeft, hechter, duurzamer dan hetwelk hij van zijn moeder heeft meegekregen. Het is bestemd, hem bij zijn verdwijning op aarde te overleven: niet 'eeuwig', maar enige tijd. Met dit nieuwe lichaam zal hij nog ademen, wanneer hij al lang heeft opgehouden te ademen; al lang sprakeloos geworden, zal hij er nog uit spreken.

Highlight (Geel) | Loc. 1409

> Men moet zich dit voorstellen. Deze mens (‘man’ of ‘vrouw’ kan men hem uiteraard niet meer noemen), die er uitziet als een reusachtige, grauwe spermatozoïde, drijvend in een aquarium, verbonden met de machine, ziet zoals wij zien, denkt zoals wij denken, verricht alle handelingen, maar is volstrekt onherkenbaar en roerloos. Als ik denk: nu ga ik dit en dat seinen, dan steek ik mijn hand uit naar een seinsleutel en sein het. Ook hij denkt: nu ga ik dit en dat seinen – en daar seint hij al, want het verschil tussen gedachte, hand, seinsleutel en zendapparatuur is weggevallen, – ja, zelfs het ontvangtoestel op aarde is een deel van zijn individualiteit geworden. Komt het er dus op neer dat het centraal zenuwstelsel ons uiterste ‘eigen’ lichaam is? Is dit het laatste dat niet door een prothese vervangen kan worden? Norbert Wiener (The human use of human beings) schrijft: ‘The fact that we cannot telegraph the pattern of a man from one place to another seems to be due to technical difficulties... ( ) The idea itself is highly plausible,’ zegt de grondlegger van de cybernetica, – en dit komt er dus op neer dat de mens in een ‘bericht’ veranderd kan worden, waarmee (in plaats dat het weer ‘gematerialiseerd’ wordt) natuurlijk ook een desbetreffend apparaat gecodeerd kan worden, dat, in mijn voorbeeld, ingebouwd in een raket en zonder enige amputatie tot in alle eeuwigheid met menselijk bewustzijn door het universum kan blijven slieren. Dat is dan de mens en zijn lichaam. En als wij dan aanvaarden dat de techniek een regelrechte biologische ontwikkeling van het menselijk geslacht is, dan gaan de uilskuikens die mij nu nog tegenspreken geducht lijken op amoeben, die halsstarrig volhouden dat zij zijn zoals zij nu eenmaal zijn, terwijl zij al lang een ondergeschikt rolletje spelen in mijn nieren, als niercellen, waarmee ik pis maak. Jazeker – IK. Want wie zal vaststellen dat b.v. het verwoesten van duizend fabrieken, hetgeen binnen een jaar de dood door honger en ziekte van miljoenen mensen tot gevolg kan hebben, niet ook ergens op een directe manier ervaren wordt? Op welke gronden wil men ontkennen dat wij mensen plus onze techniek het lichaam aan het worden zijn van één reusachtige biologische mutant? Een bolvormig wezen met de aarde als ‘skelet’ dat evenveel van de mens verschilt als de mens van de amoebe. Sinds anderhalve eeuw gaat het zonnestelsel zwanger van deze nieuwe Adam, sinds honderdvijftig jaar metselen en lassen wij zijn embryo in elkaar. En als hij eindelijk geboren wordt, wat niet lang meer duren kan, is daarmee niet alleen een einde gekomen aan het kwartair, dat een miljoen jaar geleden begon met de eerste aanduidingen van menselijke wezens, neen, om iets vergelijkbaars te vinden moeten wij terug naar de diepten van het archaïcum, drie miljard jaar geleden, toen voor het eerst eencelligen zich tot hogere wezens organiseerden. Daarom, – nadat de aarde cryptozoïcum, paleozoïcum en mesozoïcum achter zich heeft gelaten, – verklaar ik nu ook het kaenozoïcum voor geëindigd en open hierbij een nieuw hoofdtijdperk: het metazoïcum. Dit ontzaglijke wezen van ijzer, radiogolven, rubber, baksteen, elektriciteit, beton, vuur, gammastralen, aluminium, benzine, plastic – deze techniek is het lichaamgeworden menselijk contact. Zoals het huis de gemeenschappelijke huid van het gezin is, het fornuis de gemeenschappelijke boekmaag en de wc de gemeenschappelijke anus, zo is de totale techniek het ene lichaam dat de hele mensheid gemeen heeft. Wij stromen (wellustig) leeg in haar, zoals bij alle menselijk contact. Dit is de verklaring van de tendens tot ontzelviging, ‘nivellering’, ‘gelijkschakeling’, ‘massaficatie’, die iedereen in de techniek heeft opgemerkt. Talloze methoden zijn bedacht om dit proces nog te versnellen. Door middel van uniformering, psychotechniek, efficiency-expertise, opinieonderzoek, ‘hidden persuaders’, leugendetectors, verborgen microfoons in werklokalen en vooral door de onderlinge mores om niet anders te zijn dan anderen, wordt elke mens-cel meer en meer op zijn plaats gedwongen om des te gewilliger dienaar te kunnen zijn van het ‘bewustzijn’ dat Big Brother aan het ontwikkelen is. Kapitalisme, socialisme en communisme werken hand in hand in hand aan dit hoge doel.

Highlight (Geel) | Loc. 2528

> Van zulke heersers droomde ik toch onder Hitler! Die was de correctheid in persoon, had geen erotische uitspattingen, dronk niet, rookte niet, at geen vlees, sprak regelmatig over God, betaalde tot de laatste dag zijn kerkbelasting en trouwde vlak voor zijn dood nog snel, omdat de mensen er anders misschien wat van zouden zeggen. Naarmate er meer vrolijke zwijgers over God verschijnen, begint de wereld leefbaarder te worden. Ik herken mijzelf gefolterd in Chessman, die stikkend in het gas de gerechtigheid in diskrediet brengt en het overzichtelijke denken. Ik herken mijzelf pontificaal in de gallische Gaullem, die zegt: 'Frankrijk en ik'. Ik herken mijzelf als zondagskind in Kennedy, die zijn broer Bobby tot minister van justitie benoemt en zegt: Je moet je haar kammen'. Ook de geheel nieuwe Jazz die in Afrika de Philharmonic beklimt, vervult mij met vreugde, en aandachtig luister ik naar generaal Li Tsji Minh, die in Peking dicht:
